

KANDIDATNUMMER 3138

Sidetall _____ av _____

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

SSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo

teprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet *sapmi* har to betydninger. Det ene kommer en geografisk ~~territory~~ og samene bor og andre er etaisk gruppe Samene.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er område ligger Samene på, det er i Norge, Sverige, Finland og Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på morsmålet av Sami og menneske like.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida-systemet fungerte for å organisere tradisjonelle samiske samfunnet, det gamle same fangst. De jakt same i lag, trakk god plassene, redusere ^{territory} dyr jakt på ^{osk}.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres, fordi ~~spredt~~ ^{bedde} fra hverandre. De ~~bedde~~ ^{bedde} ikke alle i samme plass.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornuftspolitikken overfor samene ble praktisert.

Fornuftspolitikken overfor samene ble praktisert, for eksempel en språk politikk skole ble bare på ^{norsk} og andre for å kjipe land ^{skrive og lese norsk} må de.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står at, de ha rett til å utvikle same språk og kultur deres.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd har oppgave til å jobbe same interesse, som på TV, på radio, samisk litteratur, ~~kunstutstilling~~ musikk og teatr.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden fungene i det gamle samiske samfunnet, som tromme i fremtiden naaidig leder, sosial arbeide, og forteller historia.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en kristendom misjonær og han
innføre kristendom i Samene Samfunn i 1840. Han er en konservativ
kristne, han løse dem mot bruk alkohol til same
same.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som kidults og twixters oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke lykke som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke har gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun bekymret for dagens unge, fordi at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Kidults/twixters er som karakteriserer gruppen oppsto i USA på midten av 2000 - tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Gunn Helen Øye mener at fordi-generasjonen, de unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Junaid Khan bestemte seg for å gå tilbake til studiene fordi han tenkt seg grundig tingene, og han testet arbeidslivet i noen år men til slutt måtte han tenke at han utdanning er viktig.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" Man kan få til hva som helst, alle ~~drømmer~~ drømmer skal gå i oppfyllelse.
2. Den perioden i livet som ^{tjueårene} har størst innflytelse på voksenlivet.
3. På midten av 2000-tallet oppstår i USA kidults og twinters for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjuve- og trettiårene.
4. Økte valgmuligheter gir økt individualisering, men også økt ansvar for eget livsløp.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det mer som må realisere i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene sine ansvar for å sørge de.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper ^{lage dyktighet} skjønner gode
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret på grunn av usikkerheten
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at ^{har vært} det ~~ikke~~ de unges skyld for store ~~følelser~~ forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har ^{satte} kommet på skolebenken

inn riktig form av verbet.

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston fant død,
- å spille Spilte en av sangene hennes spilte på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har fått samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handlet om de som
- å føde fødet på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevet
- å fortelle en krig, og boka forteller at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet seg moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvunnet hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserte seg selv nå for tiden, vi
- å forvente Forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale betaler godt oss, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva byer livet synes på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten bli
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke å være så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
- å leve om alt dette, hvis hun leve.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Fordi mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, har de unge ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (så) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, så de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (derfor) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene. Derfor de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (for) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, for mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (av den grunn) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene. Av den grunn har de unge ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

nn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

iktig – periode

Til slutt leste vi om noen perioden i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av viktige i livet.

Hvilken perioden synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigst i livet.

Hva skal du gjøre i denne periodene?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er en ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

av 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

I oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på

mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi skal til å se mer og

mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på

nordmenns spisevaner på SIFO. Hun seir at man ser en økende interesse i

samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og

kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. De flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger Som på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i Seg grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere for å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat er hvert vil bli en selvfølge.

- Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner hva helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, i verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Men halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å spise maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere av abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene bli bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer i omkring i Oslo, og er allerede på utkikk på nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link med bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter i seg på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Generasjonskløften blir mindre

Avstanden mellom generasjonen blir stadig mindre, særlig i det utviklet landene. Fordi levealderen økte. I utviklet landene er levealder mer enn 70 år. For eksempel Norge er et rik og utviklet landet. I Norge slutter til å jobbe når de fyller 67 år, fordi Norges pensjonatalder er 67 år. Norge har mer enn 600 000 tusen pensjonist. Mange av dem slipper til å jobbe i 67 år, men noen også fortsetter jobber fortsatt. I denne tida får god mat, de gamle folk. De fikk gode tjenester. De har pensjonist penger fra NAV. De har mye fri tid. De går til utland som turister eller de går tur inne iland. De får gode helsetjeneste. Denne tingene hjelper dem for å leve lenge. På det andre side er unge barna født og vokse opp. De går på skole. De studere mer og mer. Mange går til høyere ~~utda~~ utdanning og flere tar yrker. Noen gifter seg og de går på jobb til å sørge familie sine. Noen gjøre videre plan og de jobber hardt. Så denne tingene blir gjøre avstanden mindre mellom besteforeldre foreldre og barna.

Denne avstanden har egen fordeler. Besteforeldrene er veldig aktiv idag. De kjenner om fortida og de har gode kunnskap om fremtida. Besteforeldrene forteller til barna og barnabarna sine om ulike erfaring deres. De forteller dem om ulike tidligere historie, kultur og tradisjon. De forteller dem hva er forskjell mellom nå og fortid. Besteforeldrene anbefaller til barna sine til å beskytte historie og kultur deres. Ungdommer spiller med besteforeldrene sine, og besteforeldrene deres forteller dem om ulike eventyr og historia. Besteforeldrene lærer barnabarna sine til ulike type aktivitet, fordi de har nok erfaring. Så barna kjenner deres kultur, historia og tradisjon gradvis. Så dette er noen av det fordeler.

Do not write
in this space

Denne avstanden har egen vlemper også. Besteforeldrene lever lenge. Mange går på sykehjem og de trenger mye hjelp. Statene og kommunene gjør mye utgift for sykehjem. De trenger flere ansatte og materiale på sykehjem. I framtida skal bli øke pensjonist nummer, så utgiftene skal bli øke. Flere pensjonister jobber fortsatt, så det skjedde arbeidsløs. Mange ungdomer blir arbeidsløs. Annen stor problem som skal skjedde i framtida er arbeidskraft. For eksempel Norge skal importere arbeidskraft i framtida. Så avstanden mellom generasjon blir viktige å balansere. Det er viktige til å motivere folk til å føde flere også.